

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Προλεγόμενα και οφειλές	11
Οδύνες και ερευνητικά κίνητρα • Οφειλές • Ευχαριστίες	
Εισαγωγικές παρατηρήσεις	21
Ιστορική κλίμακα και βιωμένη εμπειρία των μεσαίων στρωμάτων • Από τη μεταπολεμική ανοικοδόμηση στις αντιφάσεις του κοινωνικού εκσυγχρονισμού • Συλλογισμός, ερευνητικά πλαίσια και εμπειρικά πεδία	
Κεφάλαιο 1	
Τα κοινωνικά συναισθήματα της μεσαίας τάξης στον δυτικό κόσμο – Ένα σχέδιασμα ιστορικής πλαisiώσης	29
1.1. Η νέα τάξη της μεταπολεμικής ευημερίας	31
Μείωση του καμάτου • Διαρκής πρόοδος και κατανάλωση • «Το τέλος της κοινωνικής ιστορίας» • «Η Γαλλία πλήττει»	
1.2. Η τάξη του Εαυτού της	45
Μια τάξη που τροποποίησε τον Εαυτό της • Η ζωή δεν μπορούσε να περιμένει • Ο νέος πρωταγωνιστής • Τάξη-οικοσύστημα του νέου καπιταλισμού • Αντι-ιεραρχικός καπιταλισμός	
1.3. Η ριζοσπαστική μεσαία τάξη και η ρευστή ζωή	61
Φιλελευθεροποίηση της ύπαρξης, κατίσχυση του συναισθήματος, κοινωνική ρευστοποίηση • Οι κοινωνικές ανισότητες, ξανά • Το τέλος της «κοινωνικής ασφάλειας» • Ατομική απόλαυση, μοναχική διακινδύνευση • Εναγωνίοι συλλέκτες μικρών εισοδημάτων • Über-υπερνεωτερικότητα • Πότε κάμπτεται η μεσαία τάξη; • Το τέλος του «ατομικισμού σε μία μόνο χώρα» • Σχάση ταυτοτήτων: υπερασπιστές της γης και νομάδες	

- 1.4. Ομοιώματα και οδύνες της μεσαίας τάξης 79
 Κρίση της μεσαίας τάξης και της δημοκρατίας • Εγκλωβισμένοι στον ανασφαλή ατομικισμό • Homo non-economicus και η πολιτισμική αυτοακύρωση • Η «ελληνική συμμετοχή» στον παγκόσμιο μεσοαστικό φαινότυπο

Κεφάλαιο 2

Τι είναι και τι θέλει η μεσαία τάξη – Ο κοινωνικός χώρος της μεσαίας τάξης στη σύγχρονη Ελλάδα 89

- 2.1. Ακατανόμαστη και πανταχού παρούσα: η μεσαία τάξη 91
 Όλοι μιλούν για το φάντασμά της • Ρευστή τάξη της σταθερής δημοκρατίας
- 2.2. Στοιχεία ιστορίας της μεσαίας τάξης στην Ελλάδα 99
 Νοικοκυραίοι, μια παλιά μικρή μεσαία τάξη; • Μικροαστικοποίηση, λαϊκότητα, ανοικοδόμηση • Ένα πρόπλασμα μεσαίας τάξης • Η νέα μεσαία τάξη • Η εμπειρία του μετρό και το εξώφυλλο του βιβλίου
- 2.3. Γνωρίσματα. Η μεσαία τάξη στη Μεταπολίτευση και στο μέλλον 115
 Απογραφή προϋποθέσεων • Εναλλαγή ρόλων • Κάθε γενιά και πιο ψηλά • Κοινοί τόποι της παράδοσης, του ερωτισμού, της κατανάλωσης • Ιδιοκατοίκηση • Ασφαλής μεσαία τάξη • Ευδαιμονισμός, ο κοινός τόπος • Η κοινή εμπειρία που έχει πλέον χαθεί

Κεφάλαιο 3

Η «συνήθης» ελληνική οικογένεια – Μηχανική της κοινωνικής συναίνεσης στα μεσαία στρώματα της Μεταπολίτευσης 137

- 3.1. Πολιτική κοινωνιολογία της ελληνικής οικογένειας 139
 Ο κατ' εξοχήν κοινωνικός θεσμός • Το οικονομικό κόστος της ελληνικής οικογένειας • Τι συμβαίνει μέσα στην ελληνική οικογένεια • Οικείος εκσυγχρονισμός, συστημικός συντηρητισμός

- 3.2. Η μη οργανική αλληλεγγύη των γενεών σε κρίση 151
 Για ποια αλληλεγγύη μιλάμε; • Η ελάχιστη δομή του ελληνικού κοινωνικού συμβολαίου • Αλληλεγγύη, παραγωγός ανισοτήτων • Διαγενεακή συμβίωση • Τεχνητή ασφάλεια
- 3.3. Η σύγχρονη ελληνική οικογένεια ενάντια 163
 στον κοινωνικό εκσυγχρονισμό
 Το διαμέρισμα της οικογενειακής συναίνεσης • Τα πάντα για το παιδί; • Η δυναμική του έρωτα • Ελεγχόμενη αυτοπραγμάτωση των παιδιών • Τα στρατηγικά συμφέροντα των γονιών • Η οικογένεια μας συνδέει με το κράτος • Ο γάμος, φαντασμαγορικός και «υπό μερικό έλεγχο» • Το μπρικολάζ της συμμόρφωσης • Επίμονες συντηρητικές επιβιώσεις • «Η πεθερά μου ανακατεύεται σε όλα» ως κρίση εκσυγχρονισμού • Η ελληνική οικογένεια στα όριά της • Η εξατομίκευση υπήρξε μια οικογενειακή υπόθεση

Κεφάλαιο 4

- Η ταυτότητα της μεσαίας τάξης στην Ελλάδα της ανασφάλειας – Διαίρεση, νέες ανισότητες, αρνητική πολυσθένεια** 197
- 4.1. Εθνική ή κοινωνική ταυτότητα; Όρια και προβλήματα των θεσμικών και πολιτισμικών προσεγγίσεων 199
 Ταυτότητα: υλικότητες και θεσμοί • Η ταυτότητα ως μορφολογία του κοινωνικού δεσμού • Όρια των ταυτοτικών-πολιτισμικών προσεγγίσεων
- 4.2. Κοινωνικές διαιρέσεις στη ρευστή εποχή. Η ελληνική εμπειρία 207
 Η ισχύς της διαίρεσης • Η διαίρεση ως ταυτότητα • Χάσματα-υποκατάστατα της μεσαίας τάξης
- 4.3. Τρεις λανθάνουσες μα ισχυρές διαιρέσεις 219
 Ανοιχτό ερευνητικό πεδίο • Μειονεκτήματα και αρετές • Κοινωνική εγγύτητα και απόσταση

- 4.4. Θεσμική νομισματική ανισότητα 225
 Τα προνόμια της μαύρης οικονομίας • Άνιση πρόσβαση στην οικονομική ενημέρωση • Μεσαία τάξη του ευρώ, μεσαία τάξη της δραχμής • Η τραπεζική αργία ως κοινωνιολογικό γεγονός
- 4.5. Προστατευμένοι και εκτεθειμένοι 237
 Μια ανισότητα, παλιά και νέα • Προνόμια και προστασία από τους οικονομικούς κινδύνους • Μνημόνιο 2015 και προστατευτισμός εσωτερικού • Το ευρύ φάσμα των insiders • Διαβαθμίσεις της κρατικής προστασίας
- 4.6. Ανασφαλής εθνικός λαός και παγκοσμιοποιημένες ελίτ 249
 Δυσπραγία της μεσαίας τάξης και εθνικές αγωνίες • Το συνοριακό ζήτημα ως άλλο κοινωνικό ζήτημα • Ταξιδιώτες και εγκλωβισμένοι • Ελίτ upper-μεσοαστική, ριζοσπαστική και ανέμελη • Η νέα εθνική και ανασφαλής λαϊκότητα • Αστικός εκπατρισμός
- 4.7. Η αρνητική πολυσθένεια 277
 Ζεύγματα νέας ανισότητας • Φαινότυποι ισχύος και αδυναμίας • Ανήκουσε και αλλού

Κεφάλαιο 5

- Ιδιωτική σφαίρα, μεσαία στρώματα και ατομική εμπειρία – Αρνήσεις και αποκρύψεις στις κοινωνικές επιστήμες** 285
- 5.1. Παντοδύναμη κοινωνία: όταν ο δημόσιος βίος κατισχύει της μύχιας ζωής 287
 Η δημόσια σφαίρα ως «νόμιμο» αντικείμενο • Αόρατοι μεσοαστοί
- 5.2. Η απαξίωση της εθνικής δημοκρατικής εμπειρίας 295
 Η ατελής περιέργεια των κοινωνικών επιστημών • Ο φιλελεύθερος αντι-λαϊκισμός ως ερευνητικός περιορισμός • Οι αντικαπιταλισμοί και η επιτρεπτή θεματολογία • Αντι-αποικιακές σπουδές, ταυτότητες και απαξίωση της ατομικιστικής συνθήκης • Τα παράδοξα του δημοκρατικού ανθρώπου

- 5.3. Το νόημα της ατομικότητας. Για μια κοινωνιολογία της κοινής ζωής στη σύγχρονη Ελλάδα 307
 Οικοσυστήματα του καθημερινού και του μύχιου • Οι στιγματισμένοι ως «κανονικοί» • Ο άλλος εκσυγχρονισμός και η θεωρία του

- 5.4. Ιστορική κοινωνιολογία της σύγχρονης ελληνικής ατομικότητας 317
 Ποια θέση για το άτομο στην ελληνική κοινωνία; • Δύο σε ένα: και παραδοσιακοί και μοντέρνοι • Ανισότητα και κατανομή των διακινδυνεύσεων • Ο αναπάντεχος και δημιουργικός ατομικισμός του '60 • Επιβίωση και συρρίκνωση της ατομικιστικής δυναμικής, η Δικτατορία • Η πρώτη Μεταπολίτευση και ο θρίαμβος του συλλογικού Εαυτού • Διττός Εαυτός τη δεκαετία του '80 • Διττός Εαυτός, ευρωπαϊκή Ελλάδα και ατομικιστική μονομέρεια • Η Ελλάδα της κρίσης: η μεγάλη ήττα της ατομικότητας

Συμπερασματικά σχόλια

- Η μεσαία τάξη στην Ελλάδα, λίγο πριν, κατά και μετά την πανδημία** 339

Διασπάσεις στον πυρήνα της μεσαίας τάξης • Διαρκής παρακμή και επιβιωτικότητα της ελληνικής μεσαίας τάξης • Πριν την υγειονομική κρίση: σε αναζήτηση ασφάλειας και ελπίδας με όπλο την κοινωνιολογική νοσταλγία • Στην πρώτη φάση της πανδημίας: safe mode και επιστροφή στους εθνικούς και οικογενειακούς κοινούς τόπους • Στη δεύτερη φάση της πανδημίας: ατομικιστική δυστοκία και μοιρασμένα ρίσκα • Μετά την πανδημία: μπορεί να υπάρξει ελληνική μεσαία τάξη χωρίς την οικονομία της εγγύτητας; • Μετά την πανδημία: σοσιαλδημοκρατική επιστροφή και νέοι τόποι κοινής ζωής;

- Βιβλιογραφία** 363

- Θεματικό/Εννοιολογικό Ευρετήριο** 415